

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-666-9-17>

**LOBBYING AS A TOOL FOR REALIZING
THE NATIONAL INTERESTS OF THE VISEGRAD GROUP
COUNTRIES IN THE PROCESS OF EUROPEAN INTEGRATION**

**ЛОБІЗМ ЯК ІНСТРУМЕНТ РЕАЛІЗАЦІЇ НАЦІОНАЛЬНИХ
ІНТЕРЕСІВ КРАЇН ВИШЕГРАДСЬКОЇ ГРУПИ
В ПРОЦЕСІ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ**

Chornopyskyi V. I.

*Postgraduate student at the Department
of Political Science
Vasyl Stefanyk Carpathian
National University
Ivano-Frankivsk, Ukraine*

Чорнописький В. І.

*аспірант кафедри політичних наук
Карпатський національний
університет імені Василя Стефаника
м. Івано-Франківськ, Україна*

У сучасних умовах трансформації міжнародного політичного порядку та поглиблення інтеграційних процесів у Європі особливого значення набувають інструменти впливу держав на формування наднаціональних рішень. Одним із таких інструментів виступає лобізм, який у межах європейського політичного простору перетворився на невід’ємний компонент функціонування демократичних політичних систем і механізмів прийняття політичних рішень. Актуальність впливу лобізму у контексті діяльності країн Вишеградської групи зумовлена їхнім активним залученням до процесів європейської інтеграції, необхідністю захисту національних інтересів у межах наднаціональних інституцій, а також прагненням посилити власні позиції у формуванні політики Європейського Союзу.

Європейська інтеграція створила нову політичну реальність, у якій держави-члени змушені адаптувати традиційні інструменти зовнішньої політики до багаторівневої системи управління. Лобізм виступає не тільки механізмом впливу на політичні рішення, а й формою інституціолізованої взаємодії між національними урядами, бізнесом, громадянським суспільством та європейськими структурами. В умовах розширення ЄС держави Центрально-Східної Європи, зокрема Польща, Чехія, Словаччина та Угорщина, активно використовували лобістські практики для досягнення стратегічних цілей, що включали інтеграцію до внутрішнього ринку Європи, отримання фінансової підтримки, захист економічних секторів та посилення політичного впливу на європейському рівні.

Формування лобістських практик у країнах Вишеградської групи було зумовлене як внутрішніми трансформаціями постсоціалістичних політичних систем, так і зовнішніми вимогами євроінтеграції. Процес демократизації та інституційного реформування створив передумови для розвитку механізмів представництва інтересів, що включали правове регулювання взаємодії між державними органами та групами інтересів. Одночасно інтеграція до європейського політичного простору сприяла поширенню стандартів прозорості, підзвітності, що стало важливим чинником легітимації лобізму як елементу демократичного врядування [1, с. 68]. Таким чином, лобістська діяльність у країнах регіону поступово набула інституціоналізованого характеру.

Особливе значення у формуванні лобістських стратегій відіграло розширення ЄС 2004 року, яке стало ключовим етапом трансформації регіональної політики. У процесі переговорів про вступ держави Вишеградської групи використовували різні канали впливу на європейські інституції, включаючи міжурядові контакти, експертні мережі, дипломатичні представництва, а також взаємодію з бізнес-асоціаціями та міжнародними організаціями. Це сприяло формуванню багаторівневої системи представництва інтересів, у межах якої поєднувалися офіційна дипломатія та неформальні механізми впливу. Водночас активізація лобістських практик сприяла формуванню регіональної солідарності, що проявлялося у координації позицій держав щодо ключових питань політики.

Після вступу до ЄС країни Вишеградської групи продовжили активно використовувати лобізм для захисту власних інтересів. Значну роль відіграли питання розподілу структурних фондів, реформування аграрної політики, енергетичної безпеки та міграційної політики. У цьому контексті спостерігається поєднання національних та регіональних стратегій лобіювання, що дозволяє державам посилювати переговорні позиції у відносинах із західноєвропейськими партнерами. Така практика сприяє формуванню нового типу регіональної кооперації, у межах якої Вишеградська група виступає як координаційний механізм вироблення спільних позицій [2].

Інституційна структура ЄС створює сприятливі умови для розвитку лобізму, оскільки процес прийняття рішень передбачає участь широкого кола акторів. У межах цієї системи держави-члени взаємодіють із Європейською комісією, Європейським парламентом та Радою Європейського Союзу, використовуючи формальні та неформальні механізми впливу. Значне місце займає також діяльність постійних представництв держав при ЄС, які виступають ключовими центрами координації лобістських зусиль. Важливим інструментом є участь

у робочих групах, комітетах та експертних структурах, що дозволяє впливати на формування політичних рішень на ранніх його етапах.

Суттєву роль у реалізації лобістських стратегій відіграє взаємодія держав із транснаціональними корпораціями, бізнес-асоціаціями та громадянським суспільством. Це створює можливості для формування коаліцій інтересів, які підсилюють позиції держав у переговорах. Одночасно такий підхід сприяє адаптації національних економік до вимог внутрішнього ринку ЄС, що є важливим чинником економічної модернізації. У країнах Вишеградської групи бізнес-структури активно залучаються до процесів формування політики національних урядів, що забезпечує узгодження національних та корпоративних інтересів у європейському вимірі [4, с. 77].

Таким чином, лобізм у країнах Вишеградської групи виступає важливим інструментом реалізації національних інтересів у процесі європейської інтеграції, сприяючи формуванню ефективних механізмів представництва інтересів у багаторівневій системі управління. Його розвиток відображає загальні тенденції трансформації політичних систем Центрально-Східної Європи, інтеграції до європейського політичного простору та формування нових моделей регіональної співпраці.

Література:

1. Муртіщева А. О., Врещ Ю. О., Радченко О. А. Правове регулювання лобізму: досвід зарубіжних країн, перспективи для України. *Міжнародний науковий журнал «Інтернаука». Серія : «Юридичні науки»*. 2020. № 5. DOI: <https://doi.org/10.25313/2520-2308-2020-5-6015>
2. Яровой Т. Європейський лобізм як дороговказ для вітчизняних законотворців: досвід Республіки Польща та Литовської Республіки. *Державне управління: удосконалення та розвиток*. 2017. № 8. URL: <http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=1279>
3. Greenwood J. *Interest Representation in the European Union*. 4th ed. London : Palgrave Macmillan, 2017. 269 p.
4. Marchuk V. *Ukraine in martial law: political and security challenges*. Bern : Peter Lang AG, 2025. 144 p. (Spectrum Slovakia ; Vol. 49). ISBN 978-3-631-93222-3.